
A Kutatási Főosztály munkáiból

A közkulturális intézményhálózat feltérképezése a 30 ezer fő alatti településeken – kutatásvezető: Hunyadi Zsuzsanna

2009-ben lezárult az Intézet egy igen nagy volumenű, egy évvel korábban indult kutatása, mely a közkulturális intézményeket mérte fel, függetlenül attól, hogy ki az intézmény fenntartója: a költségvetés, a civil- vagy a versenyszféra. A kutatás valamennyi harmincezer fő alatti településre kiterjedt; ez összesen 3113 települést jelentett.

Az alábbi 14 funkció/intézmény meglétét vizsgáltuk: közművelődési funkció, internetes közösségi tér/e-Magyarország pont, nyilvános könyvtár, galéria/kiállító terem, mozi(terem), táborhely, (ifjúsági) információs és tanácsadó iroda, tourinform iroda, tájház/helytörténeti gyűjtemény, alkotóház, múzeum, művészeti iskola valamint az egyéb kulturális tevékenységek.

A kutatás adataiból a hét régió sajátosságait bemutató résztanulmányok, valamint egy országos összefoglaló elemzés készült. A tanulmányok a főbb alapadatok ismertetése mellett részletesen tárgyalják a művelődési ház/közösségi színtér, könyvtár és nyilvános internet ellátottság esetében tapasztalható területi és egyéb sajátosságokat, valamint bemutatják, hogy egyes tényezők, mint a település nagyság és -típus, a lakosság szociodemográfiai összetétele hogyan befolyásolják ezeket.

Az országos összefoglaló elemzés a SZÍN 14/4-es számában jelent meg¹, a regionális összefoglalók és az alapadatok pedig az ERIKANET-en érhetők el².

---

¹Talata-Dudás Katalin: Kulturális intézmények a 30 000 fő alatti településeken

²A kutatás alapjául szolgáló adatok az alábbi weboldalon érhetők el:

http://www.erikanet.hu/oldal.php?menupont_id=65879&rovat_id=6&cikk_id=1928, a regionális elemzések pedig itt:

http://www.erikanet.hu/oldal.php?menupont_id=6786&cikk_id=21036

Művelődési házak építése, felújítása c. kutatás – kutatásvezető: Talata-Dudás Katalin

A kutatás célja a közelmúltban épült/felújított művelődési házakkal kapcsolatos tapasztalatok megismerése volt, annak érdekében, hogy az Intézet szakmai segítséget tudjon nyújtani a közművelődési intézményrendszer infrastrukturális feltételeinek javítását célzó pályázatok kiírásánál, illetve az e pályázatokon indulni kívánóknak. A fenti célok mellett a felmérés információkat nyújt a művelődési házak/szinterek esetében tapasztalható egyes tendenciákról, mint a funkciók számának gyarapodása, az egyes funkciók elterjedtségének változásai, a közművelődési munka infrastrukturális feltételeinek alakulása, valamint arról, milyen hatása van a felújításnak/építésnek a település életére, illetve az intézmény/szintér látogatottságára.

Adatlapok és helyszíni megfigyelés útján 122 felújított és 23 új építésű művelődési háznál mértük fel az építkezéssel/átépítéssel kapcsolatos tapasztalatokat. Az eredményeket 3 szakmai napon mutattuk be (Budapest, Veszprém és Vasvár), 2010-ben az ország többi megyéje kerül sorra. A zárótanulmány megjelenése 2010 márciusában várható.

A közművelődés helyzetének alakulása a 2005-ös/2008-as OKM statisztika tükrében – kutatásvezető: Talata-Dudás Katalin

A területen zajló változások, a gazdasági helyzet romlása szükségessé tette a közművelődés helyzetének áttekintését. Az Intézet felkérésére a megyei intézetek elemezték saját megyéjük helyzetének alakulását a közművelődési statisztika adatai alapján. A Kutatási Főosztály a megyei elemzésekre támaszkodva készítette el az országos helyzetet, tendenciákat bemutató tanulmányát.

Az elemzés kiemelten foglalkozott azzal, hogy milyen az adatszolgáltatási hajlandóság a közművelődési szervezetek körében, s ez milyen hatással van az adatok megbízhatóságára. A módszertani kérdések mellett fontos téma volt az egyes működési formák elterjedtségének vizsgálata. Sajnos az elemzés – és egyéb tapasztalatok – alapján a területen a szervezetek szakmai és gazdasági önállósága jellemzően csökken. A közművelődési szakmai munkakörben foglalkoztatottakat vizsgálva a teljes munkaidős foglalkoztatás aránya csökken a részmunkaidőssel szemben, s a közalkalmazotti jogviszonyban dolgozóké is az egyéb formákkal összevetve. A tevékenységek közül az alkotó művelődési közösségek, a klubok, körök, szakkörök, tanfolyamok, képzések, ismeretterjesztés, kiállítások, műsorok, rendezvények esetében tapasztalható tendenciákat elemeztük (résztevők, ill. csoportok/közösségek száma, településnagyság szerinti kü-

lönbségek alakulása), továbbá a nemzeti, ill. etnikai kisebbségekkel foglalkozó szervezetek számának változását.

Az összefoglaló a SZÍN 2010. évi első számában, a megyei elemzések pedig ugyanezen szám CD-mellékletében jelennek meg.

Az „Én kis falum”, az MMIKL falusi public art pályázata és annak hatásvizsgálata – kutatásvezető: Lágler Péter

A Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus (MMIKL) az Oktatási és Kulturális Minisztérium támogatásával megvalósuló 2009. évi public art projektje keretében „Az én kis falum” elnevezéssel országos, nyílt pályázatot hirdetett public art munkák kistelepüléseken való megvalósítására.

A Lektorátus – a 2008-ban nagy szakmai és közönségérdeklődés mellett lebonyolított public art programja továbbfejlesztéseként – a 2009. évi projektjében célul tűzte ki a public art kistelepülési válfaja létrejöttének, a társadalmi nyilvánosság tereiben megvalósuló, kortárs, problémamegszólító művek falvakban való megjelenésének ösztönzését is.

A kiíró a pályázóktól a társadalmi nyilvánosság tereihez és azok problémáihoz kötődő, kötetlen műfajú, lehetőleg helyspecifikus és interaktív, de minden esetben kontextusfüggő, az adott közösséget vagy a társadalom egészét érintő kérdéseket tematizáló műveket várt. A 2009 őszen-telén megvalósult public art művek a kortárs művészet eszközeinek segítségével kíséreltek meg közérdeklődésre igényt formáló kérdéseket felvetni, a nem művészet-orientált közönségreget a művek által teremtett szituációk révén elgondolkodtatni. Törekedtek a párbeszéd ösztönzésére, amelynek segítségével a helyi társadalom különböző szegmenseit véleményformálásra, és együttgondolkodásra ösztönözhetik.

A pályázók maguk választhatták ki és kérhették fel a települést, ahol a munkájukat meg kívánták valósítani. Ha az alkotók a települést megnyerték az ügynek, az önkormányzat támogató nyilatkozatát csatolva pályázhattak.

A pályázatra 43 érvényes pályamű érkezett be, a kuratórium³ által a második fordulóban megalkotásra kiválasztott pályaművek és megvalósulásuk ideje:

---

³A megvalósítandó műveket kiválasztó kuratórium névsora: **Angel Judit** művészettörténész, a Múcsarnok kurátora; **Boros Géza** művészettörténész, az Oktatási és Kulturális Minisztérium Művészeti Főosztályának főosztályvezető-helyettese; **Kertész László** művészettörténész, a Lektorátus igazgatója (a pályázatkiíró képviselőjeként); **Készman József** művészettörténész, kurátor, a Múcsarnok produkciós vezetője; **Körösényi Tamás** szobrászművész, tanszékvezető docens (Magyar Képzőművészeti Egyetem); **Lágler Péter** kulturális antropológus, kutató, MMIKL Kutatási és Fejlesztési Programok Főosztálya

Németh Róbert *Csocsó* (Karakó és Nemeskeresztúr, 2009. november 28.)

Szabó Ildikó – Tesch Katalin *Re-habilitáció* (Hegyhátszentmárton, 2009. október 30.)

Takács Szilvia *Marcal* (Karakó 2009. november 21.)

A public art műveket befogadó településeken a projektek zárásaként az MMIKL a Kutatási és Fejlesztési Programok Főosztálya szakmai irányításával hatásvizsgálatot végzett. A kutatást Lágler Péter koordinálta.

A kutatás zárótanulmánya 2010 februárjában készül el.

A közművelődésre vonatkozó jogi szabályozás utólagos hatásvizsgálata

– kutatásvezető: G. Furulyás Katalin

A vizsgálat célja volt: az 1997. évi CXL-es törvény szabályozási hatásvizsgálatának elvégzése a 8001/2006. (I. 30.) IM tájékoztató figyelembevételével.

A vizsgálat főbb témaköreit a megbízó, az OKM Közművelődési Főosztályával egyeztetve alakítottuk ki.

- Települési önkormányzatok közművelődési rendeletei: meglétük, hiányuk
- A közművelődési megállapodások elterjedtsége, jellemzői
- A szakfelügyeleti vizsgálatok fogadtatása, hatásai
- A szakfelügyeleti jelentések adatlapjainak értékelése
- A Közművelődési Tanácsok megléte, működése
- A közművelődési intézményhálózat jellemzői
- A közművelődés finanszírozása

A vizsgálatot több lépcsőben, kvantitatív és kvalitatív módszerrel, valamint másodlagos elemzésekkel végeztük.

A kvantitatív vizsgálatok során:

1. a Regionális Közigazgatási Hivatalok munkatársainak segítségével és a rendelkezésre álló szakfelügyeleti jelentések dokumentációjának másodelemzésével feltártuk az ország összes településére kiterjedően a **közművelődési rendeletek meglétét vagy hiányát.**

2. az OKM **szakfelügyelete** által 2005–2007. év során felvett, a települések közművelődési feladatellátásáról szóló **jelentések kérdőíveinek, adatlapjainak számítógépes feldolgozása**, összesítése, elemzése készült el.

Kvalitatív vizsgálatok során terepmunkát végeztünk regionális koordinátorok irányításával.

A közművelődési rendeletek és a valóságos működés kapcsolatáról, a közművelődési megállapodások meglétéről, tartalmáról, a Közművelődési Tanácsok működéséről összesen 35 településen összesen 182 interjú készítettünk.

Az interjúalanyok a polgármesterek, jegyzők, művelődési ház/könyvtár-vezetők, civilszervezetek képviselői, a közművelődési tanácsok tagjai, illetve a települések fontos kulturális szereplői közül kerültek ki. A megfelelő interjúalanyok kiválasztásához nagy helyismeretre volt szükség, ezért helyi szakemberek irányították egy-egy régió munkáját.

Az interjúzás régióként átlagosan öt településen történt. A települések között szerepeltek olyanok, ahol megszülettek a közművelődési rendeletek, megállapodások, illetve működik, működött Közművelődési Tanács, és olyan települések is, ahol nem készült el a közművelődési rendelet, illetve nem kötöttek közművelődési megállapodást és nem működik KT. A különféle típusú településekhez természetesen eltérő interjú szám volt szükséges. Az interjúk strukturált interjúk, kötött vázlat alapján készültek.

A kvalitatív és a kvantitatív vizsgálat tapasztalatai, valamint a helyi szakemberek általános ismeretei alapján tematikus összefoglalókat készítettünk, melyek tartalmazzák a vizsgált témakörre vonatkozó jellemző megállapításokat, a feltárt esetleges hiányosságokat, valamint azt, hogy az érdekeltek milyen módosításokat javasolnak, a szaktörvény melyik pontját tartanák továbbfejlesztendőnek, esetleg elhagyhatónak?

A szintetizálás során: felhasználtuk Főosztályunk korábbi és párhuzamosan futó kutatásainak eredményeit is; „A közművelődési intézményhálózat fel térképezése” és a „Művelődés gazdaságtan” munkacímű kutatások témát érintő elemeit.

A kutatás eredményeit összefoglaló **zárótanulmány** 2009. augusztus 13-án az OKM Közművelődési Főosztályára leadásra került. Rövidesen sor kerül a Közművelődési Főosztály zárótanulmányt illető szakmai észrevételeinek egyeztető megbeszélésére.

A téma főbb eredményei bemutatásra kerültek a Közművelődési Szakértők éves tanácskozásán Szilvásváradon, Hajdúszoboszlón, a Népművelők Regionális Továbbképzési szakmai napján, illetve Egerváron, a Népművelők Regionális Továbbképzési szakmai napján.

„Az ünneplési szokások változása, a falunapok” című kutatás

– kutatásvezető: **G. Furulyás Katalin**

Ünneplési szokásaink folyamatosan átalakulóban vannak. Követve a társadalmi változásokat, a rendszerváltozás, a foglalkoztatás-struktúra új elemei, az életmód változása mind-mind külön-külön és együttesen is alakítják ünnepkultúránkat. A megváltozott társadalmi rend mindig új vagy felújított állami ünnepeket hozott létre, de átalakult a családok ünneplési rendje is. Szembeötlő ünnepeink szerkezetének új formája, más arányok megjelenése, bizonyos ünnepek látthatóságának, időbeli kiterjedésének újszerűsége. Bizonyos ünnepeket az állami hatalom alakított át, új ünnepei lettek a településeknek, más ünnepeket a kereskedelem generált, míg megint másokat az iskoláztatási szokások változása hozott létre. A kilencvenes évektől az egyházi ünnepek egészen más hangsúllyal szerepelnek, szerepelhetnek az ünnepek között.

Ha a települések kulturális eseménynaptárjait nézzük, a községeket bemutató honlapokat böngésszük, fel kell tűnjön, milyen jelentős helyet foglalnak el a falvaink életében a falunapok. A helyi és a regionális sajtót tanulmányozva szintén szembeötlő, milyen nagy fontosságot tulajdonítanak a falunapok eseményeinek, milyen szívesen számolnak be róluk, milyen nagy a közlési vágy, a megmutatás, a világgá kürtölés igénye velük kapcsolatban. A falunapok „szezonzájában” a regionális, a megyei napilapok kulturális eseményeket bemutató oldalait gyakorlatilag teljesen kitöltik a községek neves napjairól készült fényképes beszámolók, programleírások.

Vajon **mit jelent ez az ünnep a közösségek életében**, mivel magyarázható népszerűségük, a rendíthetetlen, időnként a lehetőségeket túlhaladó erőbedobás, az intenzív közösségi mozgás; vajon mi adja ennek a néhány napnak a kiemelt jelentőségét a közösség életében.

A kutatás alapján **a falunapok általános jellemzésén túl, ezek történeti vonatkozásait és szimbólumrendszerét** is szerettük volna leírni, felfejteni.

A vizsgálat során a résztvevő megfigyelés, az interjúelemzés, s a tartalom-elemzés módszereit alkalmaztuk. A résztvevő megfigyelésre egy településen került sor 1996. és 2009. között. Az interjús adatfelvétel (strukturált interjú módszer) 2006-ban folyt, 20 településen készült interjú a falunap szervezőivel. 2004–2009. között végeztük a települési weblapok (kb. 300 honlap) és a helyi sajtóanyagok tartomelemzését, a szakirodalom, dokumentumok feldolgozását, a fotóanyag összeállítását.

2009-ben került sor a témát érintő szakirodalom további feltárására, a zárótanulmány összeállítására.

A kutatás zárótanulmányának megjelenését az NKA Közművelődési Szakkollégiuma támogatja. A kötet 2010 márciusában készül el.

A témával kapcsolatban idén két előadásra került sor. (Örökség napok – Antrop Arte Alapítvány, Pest megye közművelődési szakembereinek és önkormányzati tisztségviselőinek 10. tanácskozása) A tanácskozást követően az előadásról szóló ismertető, illetve a zárótanulmány egy részlete megjelent a Pest Megyei Közművelődési Intézet lapjában. (Közművelődési Információk XVIII. évfolyam, 6. sz. 2009. december.)

A DOCTAE projekt

– projektvezető: Lipp Márta

A projekt neve a „**Development Of key Competencies of Training Antennas in Europe**” akronimje, amely kisugárzó hatású Európa tudatos felkészültséggel rendelkező oktatók – **Európai Képző Antennák** – kulcs kompetenciáinak fejlesztésével foglalkozik.

A projekt tevékenysége az Európai Unió oktatási és kulturális politikájának egyik fő prioritásához kapcsolódik, melynek célja a tanárok és oktatók kompetenciáit az európai kontextushoz és a globalizáció komplexitásához igazítani.

A projekt keretében a következő tevékenységek folynak:

1. Kutatás

a) Survey jellegű vizsgálat a legfrissebb európai uniós adatforrások és a résztvevő országok adatforrásai alapján a szakképző tanárok kompetenciájáról, kvalifikációjáról, az előzetes tudásuk beszámításának jogi szabályozásáról és gyakorlatáról. *Eredménye:* kézikönyv az európai uniós és a résztvevő országok jogi szabályozásáról, a különböző országok eltérő helyzetéről és gyakorlatairól.

b) Kérdőíves felmérés az érintett országokban a tanárok által szükségesnek tartott új kompetenciákról, illetve arról, hogy a megkérdezettek milyen mértékben birtokolják a szóban forgó új kompetenciákat. Magyarországon a kérdőíves felmérés kiegészül egy 250 fős közművelődési- és felnőttoktatási szakemberekből álló kontrollcsoport mintájával is. *Eredménye:* a kompetencia igények és a birtokolt kompetenciák országok közti összehasonlító elemzése, valamint Intézetünk részéről a közművelődési és a tanári szakmák közötti összehasonlító elemzés.

2. Az Európai Képző Antenna szakma meghatározása

a) A képesítés és követelményeinek leírása, melynek lényege, hogy az oktató képes legyen európai stratégiákat, eszközöket és információkat közvetíteni a tanulóknak, a kollégáknak és a döntéshozóknak számára.

b) A bizonyítvány meghatározása, referencia keret kialakítása a kompetencia sztenderdek országhatárokat átívelő elismerésének előmozdítására

3. Többynyelvű képzési terv és tananyag kifejlesztése és kipróbálása 2 fő területen: új kompetenciák, (interkulturális párbeszéd, állampolgári részvétel, tanulni tudás, interperszonális kapcsolatok, információs technológiák és média tudatosság, vállalkozói készségek), valamint az Európa tudatosság terén, aminek része az uniós intézmények, politikák, döntéshozói mechanizmusok ismerete és az uniós pénzügyi alapok igénybevételével kapcsolatos tudás.

A projekt a Lifelong Learning Program Leonardo da Vinci Network alprogram keretén belül folyik. Időtartama 30 hónap: 2007. okt. 1–2010. április 30.

Részletesebb információ és az elkészült tanulmányok megtalálhatók a projekt honlapján, www.doctae.eu. Egyelőre angol nyelven, április közepétől azonban minden résztvevő ország nyelvében, így magyarul is olvashatók lesznek.

A DOCTAE nem csak projekt, oktatási filozófia és hálózat is egyben. Tagjai képzési szakemberek. 10 országból vannak résztvevői, köztük hazánkban a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus.

A falusi lakosság szabadidős és művelődési szokásainak változása falun

– kutatásvezető: Lipp Márta

A longitudinális kutatás a vidéki közművelődési lehetőségek és a lakosság kulturális magatartása közötti összefüggéseket vizsgálta két időpontban (2004 és 2007).

Célja szerint a trendvizsgálatok körébe tartozik, melyek egy nagyobb népességben időben bekövetkezett változást tanulmányoznak, ugyanazt a problémát, ugyanazon a mintán, de nem azonos személyekkel.

Az adatfelvétel mindkét esetben ugyanazon az 5 településen történt, falvanként arányosan kialakított életkor szerinti rétegzett mintán a 16 és 75 év feletti lakosság körében. Mindkét esetben kérdőíves módszert alkalmaztunk, az alapvizsgálatnál bővebb, a szociológiai háttérrel, az összefüggéseket és az értelmezéseket gazdagabban adathozható kérdőívvel, melyet kérdezőbiztosok vettek fel. A követéses vizsgálatnál az alapkérdőívvel átvett blokkokat tartalmazó önkitöltős kérdőívet használtuk. Az önkitöltős kérdőívek esetében a közművelődéssel kapcsolatos attitűdökre, az érdeklődésre és a szabadidős tevékenységekre vonatkozó kérdéscsoportokra koncentráltunk.

Főbb eredmények:

Ami nem változott: A művelődési ház léte falun közügy, a lakosság 4/5-e számára nagyon fontos, hogy legyen. A program alapú közművelődés képzetéhez kevésbé tapadnak érzelmek, mint az épületben megfogalmazódó, intézményként megjelenő közművelődéshez.

Az elmozdulások fő jellemzői: Az elvárások a közösségi intézmény jellegtől a megbízható szolgáltatást nyújtó professzionális kulturális intézmény irányába mozdulnak el. A közművelődési igények egyre inkább individuálisan, differenciáltan és a szakszerűséget értékelő módon jelentkeznek, melyben az érdeklődés és a minőség iránti igény növekvő szerepet kap. A három év alatt nőtt a modernebb, nagyobb elmélyülést igénylő tevékenységek népszerűségének aránya, és a közművelődés korszerűsödésével kapcsolatos lakossági elvárások a minőség irányába mozdultak el. Ugyanakkor a szabadidős tevékenységek sivár és egyhangú valósága messze elmarad a progresszív elvárás rendszertől, amely egy individualizáltabb, az érdeklődés sokszínűségére reflektálni tudó professzionális intézményes közművelődés képét vetíti előre. Ez egyelőre kirívó ellentétben áll a gyakorlatban megmutatkozó szabadidős készségekkel.

Megjelent tanulmányok:

Lipp M.: A lakosság közművelődéssel kapcsolatos elvárásainak változása az elmúlt három évben falun. Szín 1/13, 40–49p.

Lipp M.: A szabadidős szokások változása. Szín 2/13 63–72p.

Az összehasonlító elemzésből könyv készül 2010-ben.

Érdeklődéskutatás**– kutatásvezető: Lipp Márta**

A kutatás a 2007-ban felvett „A falusi lakosság szabadidős- és művelődési szokásainak változása falun” című longitudinális vizsgálat kérdőíves eredményeire épül. Ugyanezekben a falvakban – 2008–2009-ben – strukturált mélyinterjúkat készítettünk az egyén érdeklődés történetéről, eddig összesen 32 db-ot, elosztva a települések, nemek és korcsoportok között. Az érdeklődési körrel rendelkező és nem rendelkező interjúalanyok szintén arányosan szerepelnek a mintában.

A kutatás **célja**, hogy kísérletet tegyen a személyiségre jellemző érdeklődés-profilok olyan alapvető dimenzióinak megkeresésére, ami tovább vezethet egy differenciáltabb megközelítést lehetővé tevő érdeklődés-mátrix kialakításá-

hoz. Miután két egymásra épülő kutatásról van szó, távolabbi szakmai célunk is kettős:

1. Hogy ráépítve segítséget tudjunk nyújtani a települések közművelődési programjainak tervezéséhez, azért hogy közelebb kerüljenek a helyben elérhető közművelődési lehetőségek és a lakossági igények.

2. Hogy egy intenzív, mélyinterjú érdeklődéskutatásra alapozva el tudjunk készíteni egy alkalmazott közművelődés-pedagógiai szakanyagot, ami segít felkészülni a helyi szakembereknek, hogy a településen élők érdeklődését inspirálják és szakszerűen egyengessék. Mindkét kutatás legfőbb tanulsága, hogy ez elementárisan felmerülő igény a falusi lakosság körében.

Munkánk az érdeklődést az egyedi személyiség szempontjából vizsgálja. Nem az érdeklődésfajták, hanem a jellegzetes érdeklődésprofilok megismerésére irányul. Elemzési egységünk tehát nem az egyes érdeklődés, hanem az egyénre jellemző „érdeklődések”. Ennek megközelítéséhez nem alkalmas a szokásos tárgyi irányok szerinti kategorizálás, hanem az érdeklődésnek a személyiség fejlődéssel összefüggő fő vonásait, típusos központi magját igyekszünk megragadni.

Főbb eredmények:

1. A saját érdeklődési kör megléte vagy hiánya: Falun átlagosan az emberek felének nincs saját érdeklődési köre. Az eredményeink azt igazolják, hogy az érdeklődési kör pusztán megléte önmagában is komoly konzekvenciákat hordoz a kulturális magatartásra nézve pozitív értelemben.

2. Az érdeklődés jellegzetességei: Ma falun minél szellemibb egy érdeklődés, annál kisebb mértékben talál magának utat, hogy cselekvésekben és célirányosan megnyilvánuljon. A szabadidős tevékenységek köré épülő érdeklődéshez változatosabb és következetesebb kulturális magatartás társul. A szellemibb beállítottságú érdeklődések viszont alig nyilvánulnak meg kulturális tevékenységekben. Ezek vagy túlságosan nyitottak és rendezőelv nélküliek, vagy homogének ugyan, de kizárólagosak. Mind a kettő kulturális tanácstalanságot és bizonytalanságot tükröz, és szakszerű segítőt igényelne.

Megjelent tanulmány:

Lipp M.: Kísérlet az érdeklődés értelmezési kereteinek kialakítására öt faluban történt kutatás alapján. Szín 14/4 85–96p.

Az érdeklődéskutatásból könyv készül 2010-ben.